

Eila Seppänen Lapi rakenduskõrgkoolist rääkis, et jõudis päris pikka aega Tornios elada, kuni alles 2016. aastal kuulis, et Tornios on UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud Struve kaare punkt.

ANDRES PULVER
andres.pulver@
virumaateataja.ee

Seppänen leidis, et Struve kaare punkte tuleks turismi edendamisel ära kasutada. Variantidena pakkus ta välja Jaste aardejahi, koerasafarid, matkad, interaktiivse internetimängu, geopeituse. "Meie kandis on mõningaseks probleemiks see, et Struve kaare punktid asuvad raskesti ligipääsetaval maastikul," sõnas ta.

Ka võiks Seppäneni hinnangul märksa suuremat tähelepanu pöörata Struve kaarega seotud suveniiridele. "Kasvõi kohalikest kividest kolmnurksed kõrvarõngad, mina küll ostaksin," lausus naine.

Ylva Ylinenpää Sannemalm Norra Lapimaal tegutsevast mittetulundusühingust Tornedalen 2020 kõneles, et sarnaselt Soomega ei tea ka Norras inimesed Struve kaarest tuhkagi. "Kellelgi pole aimugi, et meil on selline väärtus, mida ka UNESCO on hinnanud," ütles Sannemalm.

Norralased on Struve kaare tutvustamist alustanud koolidest. Koolide ja raamatukogude jaoks on tehtud Struve kaart tutvustavad plakatid, välja on töötatud Struve kaare logo, mille alusel on tehtud logod Norras asuvatele kaare punktidele. Müügil on logodega T-särgid ja poekotid.

Riiklikul tasemel on Struve kaare populariseerimiseks tehtud kõige rohkem ehk hoopis Ukrainas, kus on näiteks välja antud Struve kaarele pühendatud eriuubrik ja hõbedast viiegrivnane mälestusmünt.

Praegu on UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud vaid väike osa Struve kaare mõõtepunktidest, Eestist näiteks kolm: Simuna, Võivere ja Tartu tähetorn. Tegelikult oli aga ainuüksi Eestis kümneid punkte, ja kuna nende asukohad on teada, on neid ka taastama asutud. Nii näiteks taastati 2015. aastal Venemaa ja Eesti geodeetide koostöös Struve mõõtepunkt Haljala kiriku tornis.

Geodeesiavahendeid tootva Peterburi ettevõtte direktori Valeri Gleizeri eestvõttel on

MEELIS MELBAUM

Struve kaare mõõtmise ajal oli Haljala kiriku tornikiiver küll teistsugune ja kõrgem, mõõtekoht asus aga torni tipus ehk kiivri all.

STRUVE FÄNNID kohtusid Simunas

Eelmisel nädalal Tartus ja Simunas peetud rahvusvahelisel Struve kaare konverentsil tõdeti, et teadlikkus UNESCO maailmapärandi nimistusse kantud ajalooliselt olulisest hiiglobjektist on väike kõikjal.

STRUVE KAAR

- Struve geodeetiline kaar on Friedrich Georg Wilhelm Struve eestvõtmise aastatel 1816–1855 Maa kuuju ja suuruse mõõtmiseks rajatud triangulatsiooniahel, mis ulatub Põhja-Jäämere äärest Musta mereni.
- 2822 kilomeetri pikkune kaar läbib Norra, Rootsi, Soome, Venemaa, Eesti, Läti, Leedu, Valgevene, Moldova ja Ukraina territooriumi.
- Kaarel oli 265 mõõtepunkti, neist on algsel kujul säilinud 34.

Struve kaarest valminud väike film, kus suur osa on pühendatud just Haljala kirikule. Eeskätt seetõttu, et Soome lahe ületamine oli Struvele ja tema kaaslastele mõõtmistööde käigus kõige suurem proovikivi.

Gleizer räägib filmis, et Struve üliõpilasest abiline Fjodor istus poolteist kuud Haljala kiriku tornis ja saatis heliotroobiga valguskiirt 82 kilomeetri kaugusele Suursaarele, kus signaal vastu võeti.

Valeri Gleizer ütles Simunas, et nüüd oleks vaja Haljala kirikus asuv Struve kaare mõõtepunkt avada ka külastajatele.

Sama meelt oli ka Haljala kirikuõpetaja Margit Nirgi, kes on koostöös Haljala kooliga teinud tänuväärne tööd Struve kaare tutvustamisel Haljalas.

"Ja enne ma vait ei jää, kui ka Haljala on kantud UNESCO nimekirja," lubas Margit Nirgi.

Peterburi geodeesia ja kartograafia ühingu president Anatoli Bogdanov rääkis, et 2005. aastal, mil Struve kaar maailmapärandi nimekirja kanti, oli palju mõõdistuspunkte leidmata, kuid praegu tehakse tõhusat tööd punktide otsimisel ja tähistamisel.

"Oleme igal juhul hea melega nii nõu kui ka jõuga abiks kõikide Struve punktide juures igas riigis," lubas Bogdanov.

Anatoli Bogdanov tõstis esile Tartus ja Simunas toimunud konverentsi väga kõrget taset ja andis ürituse korraldajale Aivar Niinemäele tänuks mälestusmedali "100 aastat geodeesiaharidust Venemaal".